

УДК 677.052.9:621.812-192

РІЗЬБОВЕ З'ЄДНАННЯ ДЕТАЛЕЙ ТА ВУЗЛІВ В'ЯЗАЛЬНИХ МАШИН ІЗ ЗАСОБОМ ВІД САМОВІДГВИНЧУВАННЯ ГАЙКИ

М.М. Рубанка, кандидат технічних наук

Київський національний університет технологій та дизайну

В.П. Місяць, доктор технічних наук, професор

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: в'язальна машина, різьбове з'єднання, надійність різьбового з'єднання, засіб від самовідгвинчування гайки.

Надійність та довговічність роботи технологічного обладнання легкої промисловості, зокрема в'язальних машин, суттєво залежить від надійності з'єднання їх деталей. Й надалі найбільш поширеним видом з'єднань сучасних вузлів та механізмів в'язальних машин є різьбове з'єднання. Недоліком існуючих засобів, що мають запобігати самовідгвинчуванню різьбових з'єднань [1-3], є складність технологічного процесу їх виготовлення та необхідність застосування додаткових елементів (шплінти, штифти тощо), що в свою чергу призводить до зниження ефективності їх використання в цілому (збільшення виробничих витрат на виготовлення). Враховуючи доцільність підвищення надійності та довговічності роботи різьбових з'єднань деталей в'язальних машин, проблема розробки нових конструкцій засобів, що запобігають самовідгвинчуванню різьбових з'єднань й надалі лишається актуальною для сучасного машинобудування, зокрема для машинобудування легкої промисловості.

Завданням досліджень є підвищення надійності та довговічності роботи різьбових з'єднань деталей та вузлів в'язальних машин шляхом розробки нової, більш досконалої, конструкції засобу для запобігання самовідгвинчування гайки.

Авторами пропонується нова конструкція різьбового з'єднання [4], представленого на рис. 1. На відміну від відомих з'єднань, нове з'єднання обладнане конічною сталеву втулкою, розташованою в гайці, причому гайка зі сторони опорної поверхні містить конічне кільцеве гніздо, розташоване концентрично осі гайки, а конічна сталева втулка розташована в конічному кільцевому гнізді таким чином, що її кінець виступає за межі опорної поверхні.

Оснащення різьбового з'єднання конічною сталеву втулкою, розташованою в гайці, дозволяє здійснити надійність з'єднання деталей шляхом необхідної достатньої затяжки гайки та усунення її самовідгвинчування.

Запропоноване різьбове з'єднання містить деталі 1, 2, кожна з яких має отвір відповідно 3, 4, болт 5, встановлений в отвори 3, 4 деталей 1, 2, гайку 6 з опорною поверхнею 7 і конічним кільцевим гніздом 8, нагвинчену на болт 5, та конічну сталеву втулку 9, встановлену в конічне кільцеве гніздо 8 гайки 6.

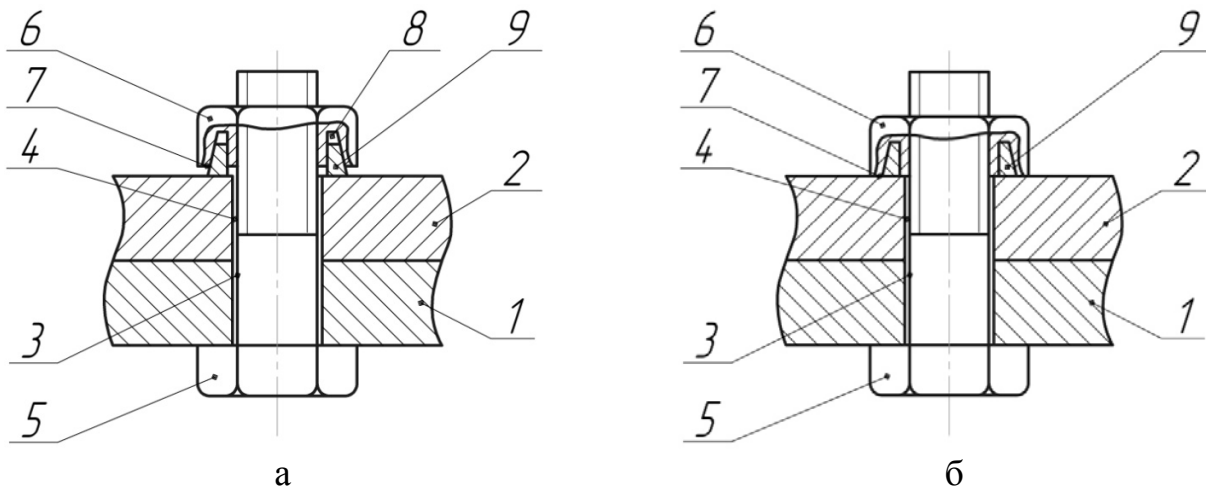

Рисунок 1 – Різьбове з'єднання:
а – в момент початку затяжки гайки; б – після затяжки гайки

Різьбове з'єднання здійснюється та працює таким чином. В отвори 3, 4 деталей 1, 2 встановлюється болт 5, на кінець якого нагвинчується гайка 6 з конічним кільцевим гніздом 8, в яке попередньо встановлена конічна сталева втулка 9. Конічна сталева втулка 9 розташована в гайці 6 таким чином, що її частина виступає за межі опорної поверхні 7 гайки. Далі гайка 6 нагвинчується на болт 5 до межі, необхідної для створення достатньої міцності і герметичності з'єднання деталей 1, 2. При цьому конічна сталева втулка 9, оскільки воно виступає за межі опорної поверхні 7 гайки 6, деформується, щільно обтискуючи різьбу болта, що надійно запобігає самовідгвинчуванню гайки.

Виконані дослідження показують наступне:

- встановлено, що з метою підвищення надійності та довговічності роботи в'язальних машин, доцільно удосконалити різьбові з'єднання їх деталей;
- запропоновано нову конструкцію різьбового з'єднання з використанням болтів, гайок та засобів, що запобігають їх самовідгвинчуванню, зумовленого вібрацією та динамічними навантаженнями в'язальних машин

Список використаних джерел

1. Зенкін М.А. Методи підвищення надійності та довговічності деталей та вузлів машин легкої промисловості / М.А. Зенкін, Б.Ф. Піпа. – К. : КНУТД, 2003. – 264 с.
2. Піпа Б.Ф. Нові конструкції деталей, вузлів та механізмів машин / Б.Ф. Піпа, О.М. Хомяк, А.І. Марченко. – К. : КНУТД, 2006. – 322 с.
3. Піпа Б. Ф. Деталі машин : підручник / Б. Ф. Піпа, О. М. Хомяк, А. І. Марченко. – К. : КНУТД, 2011. – 358 с.
4. Пат. 116790 Україна, МПК (2017.01) F16B 39/00. Різьбове з'єднання / Б. Ф. Піпа, В. П. Місяць, М. М. Рубанка, Г. І. Павленко ; власник Київський національний університет технологій та дизайну. – № u201611471 ; заявл. 14.11.2016 ; опублік. 12.06.2017, Бюл. № 11. - 3 с.